

A RAT THANNAK THAWNGTHA

January 2021

HERALD OF HIS COMING

"Hi bantukin a biami hna hi Pa nih a duhmi cu an si." (Jn.4:23)

A Dikmi Pathian Biak

(True Worship Of God)

R. A. Torrey

Biak Hi Zeidah A Si? (What is Worship?)

"Mizapi nih cun an zumh i Bawipa cu kan sinah a ra i retheihnak kan inmi kha a hmuh ti kha an hngalh tikah an kun i an biak" (Ex. 4:31).

"Israel mi vialte nih mei a rung tum le Bawipa sunparnak kha an hmuh tikah, vawlei lei hoih in lung phahmi cungah khan an lu an i khun i Bawipa cu an biak i an lawmh i, 'zeitintiah amah cu a tha, a fekmi a dawtnak cu zungzal in a hmun' tiah an ti. " (2 Chan. 7:3).

"Cun Jehoshafat nih vawlei lei zoh in a lu a khun i Judah ram mi vialte le Jerusalem mi vialte kha Bawipa hmaiah an bawk i Bawipa kha an biak" (2 Chan. 20:18).

"Cun Ezra nih Bawipa a liannganmi Pathian cu a thangthat i mi vialte nih khan an kut an hler i, 'Amen, Amen,' tiah an ti i an lu an khun i vawlei kha zoh in Bawipa kha an biak" (Neh. 8:6).

Biak timi cu biakmi thil hmaiah lungthin dihlak in hlorhnak in nunnak kunter a si. Pathian biak cu Amah kong kha lungthin dihlak in ruah i hlorhnak in Pathian hmaiah kun a si.

"Biak" timi biafang hi daithlang ngai in le cathiang ning loin zapi nih hman a si tawn, tahchunhnak, Bawipa Ni zingka le zanlei i pumhnak khi "zapi Pathian biak" tiah kan chim

tawn, nain cu ah cun biak a si lomi thil ruah ding nganpi a um. Baibal rel le lungthin pek in ruah hi biak a si lo. Cu nih cun Pathian biaknak ah an hruai men lai, nain cucu biak a si lo. Phungchim ngaih hi biak a si lo. Thlacam hi biak a si lo. Cucu biak nih ai hruai chihmi le ai hruai chih dingmi a si; nain cucu biak a si lo.

Hlasak hi Pathian biak ah a herh ngaimi le a tlangpi thil a si lo. Fim ngai le thlarau ningcang tein sak ahcun, Pathian biak a si dingmi hla tampi an um ko, nain annih cu kanmah chan hymn (hla) he tahchunh dingah cun tlawmte an si.

Biak timi cu ziaza in tuahnak taktak a si i cucu Baibal ah a fiang tukmi a si. A chim bantu in, biak cu Amah hlorh in Pathian hmai i lungthin kun a si. "Biak" timi Hebru biafang hrampi Biakam Hlun ah lehmi cu "kun" ti a si.

Dawh ngai in chim tawnmi cu, "Thlacamnak ah hin kannih cu kan herh in kan khat, lawmh biachimnak ah hin kannih cu kan thluachuah he kan khat, Pathian biaknak ah hin kannih cun Amah in kan khat" ti a si.

Aho dah Biak Ding a Si

"Cun Jesuh nih a leh i: Satan va kal cang, Cathiang nih pei, Bawipa na Pathian cu va bia law, amah rian lawnglawng va tuan, tiah a ti kha" (Matt. 4:10) a ti.

Bawipa kan Pathian le Amah lawnglawng kha kan biak awk a si. Minung kha kan uar ko hna lai, nain Pathian lawnglawng kha kan biak awk a si. Mithiang, zumhnak mithiang le vanmi kha biak ding an si lo.

"Peter cu a vung luh hnik ah khin Kornelias nih a rak don i a hmaiah a rak bawk. Peter nih cun a vun thawh i, Dir tuah, keimah zong minung pei ka si ve ko cu, tiah a ti" (Lamkaltu 10:25-26).

"Keimah Johan nih hi thil vialte hi ka theih hna i ka hmuh hna. Cun ka theih hna i ka hmuh dih hna tikah, hi thil vialte a ka hmuhsaktu vancungmi ke hram ah cun ka bawk i biak ka zalh. Sihmanhsehlaw a kan thawh i: Tuah hlah. Kei zong nangmah bantu kin sal ka si ve ko; na unau

profet hna le hi cauk chung i aa tialmi bia a zulmi na unau hna bantukin sal ka si ve ko. Pathian tu bia ko, a ti" (Biathlam. 22:8-9).

Pa le Jesuh Khrih hi kan biak hna awk a si. Zeitindah Matthai 4:10: *"Bawipa na Pathian kha na biak lai i Amah lawnglawng kha a rian na tuanpiak lai"?* ti hi Jesuh Khrih biaknak he kan remter ning a si lai.

"Thomas nih Amah cu a leh i, Ka Bawipa le ka Pathian" tiah Amah cu a ti" (Johan 20:28). Jesuh Khrih cu Bawipa kan Pathian a si.

Pathian Biak Nih A Tuah Ding Rian

"Cun Jesuh nih a leh i: Satan va kal cang, Cathiang nih pei, Bawipa na Pathian cu va bia law, amah rian lawnglawng va tuan, tiah a ti kha" (Matt. 4:10).

"Pathian nih a fater cu vawlei cung i a thlah tikah: Pathian vancungmi vialte nih Amah cu an biak awk a si, tiah a ti" (Heb. 1:6).

Pathian biak le Khrih biak cu nawlpek mi a si. Pathian kha biak ding kan bat. Cucu Amah kan batmi a si. Minung kha dawtnak kan bat hna, hringtu nu le pa kha nawlngaih kan bat hna, Pathian kha biak kan bat. Hihi Amah sinah kan tuah hmasa bik dingmi a si. Hihi Amah sinah kan tuah hmasa dingmi rian a si. Amah cu zeizong ah a thiangmi a si, zeizong hngaltu a si, Zeizong tuah khotu a si, A Dong lomi a si, A tling khitkhat mi a si, Amah sinah a dingmi ziaza kan tuah dingmi cu Amah hmai i kun a si, asiloah Amah hmai i kanmah tein kun a si, a dong lomi duh a nunnak le sunparnak kong, A ziaza kong le Amah kong thukpi ruahnak in upat pek a si.

Pathian kha kan biak lo a si ahcun Amah co ding a simi kha Amah sinin kan fir a si. Amah nawlzulh, Amah sin i thlacam, kan i mer i Amah sinah lawmhnak biachim hi a za lo, cu nih cun Amah rianhnak kha a kawl i a duhnak kha a tuah. Kan biak awk hrimhrim a si.

Pathian na bia bal maw? Ni khat ah Amah biaknak dingah caan hi zeizat dah na hman – thiangte le a sawhsawhte biaknak in, dai tein Amah hmaika i kunnak in le Amah hlorhnak dingah caan zeizat dah na hman?

"Sihmanhsehlaw Pathian a bia taktak mi nih cun thlarau le biatak in an biak caan kha a rario i hika hi a phan cang. Hi bantukin a biami hna hi Pa nih a duhmi cu an si" (Johan 4:23).

Pathian cu biatu taktak a kawl. Zeizong vialte cungah Pathian nih minung kong ah a duhmi thil pakhat cu biak a si. Pathian nih minung nawl ngaihnak hi a duh, riantuan seh ti a duh, thlacam a duh, thangthat le lawmh biachim hi a duh, nain minung sinin Pathian nih a duhmi ngan bik cu biak a si. Pathian nih 'biatu' a kawl hna.

"Kannah khamh kan si cu Amah rian kan tuan nakhnga ding caah a si" tiah chim a si tawn. Hihi a dikmi a si, nain cu nakin a dik deuhmi a um rih mi cu khamh kan si cu amah kan biak nakhnga dingah a si. Tlanhnak rian ningpi nih a dihnak le a donghnak kha minung pumsa ah a hmuh i annih cu Pathian biaknak ah hmuh a si i ai tlakmi an si.

"Cu hnuah cun khua ka hun zoh i mibu nganpi, ahohmanh nih a rel in an rel cawk lomi khi ka hmuh. Annih cu phun kip, ram kip, holh kip le hrin kip chungin a rami an si i bawithutdan hmai le Tuufa hmaiah cun an dir i puan rang an i aih i tum hnah kha an i put. Fak piin an au i: Kan khamhnak cu bawithutdan cungah a thumi Pathian le Tuufa sinin a rami a si, an ti. Vancungmi vialte cu bawithutdan le upa hna le saram nung pali hna velchum ah khan an dir. Cun bawithutdan hmaiah cun an kun i Pathian kha an biak i, Amen! Thangthatnak le sunparnak le fimnak le lunglawmhnak le upatnak le thawnnak le thil tikhawhnak cu zungzal in zungzal tiang kan Pathian ta a si! Amen! an ti. Upa pakhat nih khan a ka hal i: Puan rang aa aihmi hna hi ahodah an si i khuazei in a rami dah an si? tiah a ka ti. Ka hngal lo, bawipa, Nangmah nih ta na hngalh deuh lai, tiah ka leh. Cun a ka thawh i: Hi mi hna hi hremnak nganpi a ingmi kha an si; Tuufa thi chungah an puan kha an suk i an puan cu an vaar cang. Cucaah cun Pathian bawithutdan hmaiah an dir i chunzan in biakinn chungah a rian kha an tuan. Bawithutdan cung i a thumi nih khan a umpi hna i a ven hna" (Biathlam. 7:9-15).

Hika i "tuan" tiah lehmi biafang hi Filipi 3:3 chung i "biak" tiah lehmi biafang he ai khat.

Khuazei ah dah Biak Ding a Si

A hmun hi a biapi lo. *"Minu nih cun: Bawipa, profet na si hi ta. Kannah Samaria mi a kan hringsortu hna nih, hi tlang ah hin Pathian cu an rak biak, sihmanhsehlaw nannah Judah mi*

nih Pathian cu Jerusalem khua ah biak awk a si nan kan ti, tiah a ti. Jesuh nih cun a thawh i: Minu, ka chimmi hi zum; mi nih Pa cu hi tlang ah siseh, Jerusalem ah siseh an biak lo caan a phan lai. Nannih Samaria mi nih cun nan biakmi kha nan hngal taktak lo, kannih Judah mi tu nih cun, kan biakmi cu kan hngalh, zeicahtiah khamhnak cu Judah mi sinin a rami a si. Sihmanhsehlaw Pathian a bia taktak mi nih cun thlarau le biatak in an bia caan kha a ra lio hika hi a phan cang. Hi bantukin a biami hna hi Pa nih a duhmi cu an si" (Johan 4:19-23).

Biak Ningcang

Jesuh thisen chuahnak hmun cungin kan biak awk a si. Thisen chuahmi in dahtilo Pathian fuhpanhnak ding lam a um lo. *"Asinain chungchin thlam ah khan cun Tlangbawi Ngan lawng a lut kho i cu zong cu kum khat ah voi khat lawng a si. Thisen kha aa put i amah caah le mi nih hngalh loin an tuahmi sualnak caah Pathian sinah khan a pek. ... Khrih thisen nih cun, zeitluk in dah a tuah khawh chinchin lai! Zungzal hmunmi Thlarau in a tlingmi raithawinak bantukin Pathian sinah amah le amah cu aa pe. Kannih nih Pathian nung kha kan biak khawh nakhnga santlai lomi rian kan tuah tawnmi kan chiatha thleidannak chung i a cammi kha a thi in a kan thianhpiak lai" (Heb. 9:7, 14).*

"Cucaah ka u le ka nau hna, Jesuh thihnak thawngin Hmun Thiang Bik chungah khan luhnak nawl kan ngei cang" (Heb. 10:19).

Pathian Thlarau in kan biak awk a si. *"Cuarpartan taktak mi cu anmah kha si loin, kanmah hi pei kan si cu; Pathian Thlarau thawngin Pathian a bia i Khrih Jesuh he aa pehtlaimi nunnak ah aa lawm i lenglei phunglam aa bochan lomi hi pei kan si cu" (Fil. 3:3). Johan 4:24: "Pathian cu Thlarau a si i a biatu hna nih cun thlarau le biatak in an biak awk a si" epchun tuah.*

A dikmi Pathian biak pakhat le Pathian nih a cohlanmi biak cu Thlarau nih a chuahter mi biak lawng hi a si. Pathian biak vialte hi "Thlarau in" a rami an si dih lo. Minung sinak tam tuk a um, minung duhnak hmual in biak a tam tuk. Cucu taksa kong a si. Taksa nih hin nunnak thap kip kha pawncuahnak lam a kawl, a sangbik le a thiangbik hmanh kha pawncuahnak lam a kawl. Taksa nih hin amah biaknak kha ai ngeih. Minung nih Pathian lung a tongmi thil tuah ding an kawl, anmah ca i thangthatnak hmuh kha an i zuam, cucu anmah thathawhnak le anmah thazang in tuah an i zuam.

Sihmanhsehlaw hi biak hi cu cohlan a si lo. Minung hi Pathian biak ah an felfai tuk men ko lai, an i lungtak fawn ko lai, nain cucu cohlan mi a si lo. Cucu Pathian nih a kawlni a si lo.

Pathian nih Thlarau in a biami biatu hna kha a kawlni hna, *“taksa in ralthatnak a ngei lomi”* an si. A dikmi biak ah cun taksa a si khawh lonak vialte kha kan hngalh awk a si – cucu, mah tein i cawnpiak lomi, thathawhter lomi le uk lomi an si nain Pathian Thlarau nih a tuahmi a si – cohlanmi biaknak a si.

Pathian kan biak tikah pakhatnak ah kan tuah dingmi thil cu, santlaihnak kan ngeih lomi hngalhnak he, kanmah cawnpiaktu ding le ding tein a kan biakter nakhnga dingah Thiang Thlarau zoh a si. Thiang Thlarau nih khan lungthin kan pek khawh nakhnga Pathian kha kan lungthin ah a ratpi a herh. A dikmi hlorhnak in Amah hmaiah Thlarau nih kan lungthin kha a thumh i a tlauter lai.

Pathian nih a cohlanmi nunnak cu Thlarau in nun lawng a si, Pathian nih a cohlan mi nunning cu Thlarau in a nungmi nunning lawng a si, Pathian nih a cohlanmi riantuannak cu Thlarau in tuanmi lawng a si, Pathian nih a cohlanmi thlacamnak cu Thlarau in thlacam lawng a si, Pathian nih a cohlanmi lawmh biachimnak cu Thlarau in lawmhnak lawng an si i, Pathian nih a cohlanmi biaknak cu Thlarau in biak lawng a si. Dikfel tein kan biaknak dingah cun cunglei kha kan lungthin nih a zoh i *“Thiang Thlarau biak hi ka cawnpiak tuah”* tiah kan cam awk a si; cun Amah nih a duhnak kha a tuah ko lai.

“Biatak” in kan biak awk a si. *“Pathian cu Thlarau a si: Amah a bia mi nih cun thlarau le biatak in an biak awk a si”* (Johan 4:24).

“Biatak in biak” timi zeidah a sullam a si? *“Ka fale hna, kan i dawtnak hi hmur le kaa lawngin a si awk a si lo, dawtnak taktak, thil tinak ah a langmi dawtnak in a si awk a si”* (1 Johan 3:18).

Pungsan sawhsawh si loin asiloah i titer si loin, a taktak in tuah ding a si. A taktak a si lomi Pathian biak a tam tuk. Lu cu khun a si ko, pum zong a kun ko, nain nunnak cu Pathian hmaiah hlorhnak dik taktak in a kun lo. Thlarau lawng nih biatak in biaknak ah mi a hruai.

A Dikmi Pathian Biak Phichuak

Biaknak dik a um tikah Pa cu a diriam. A kawlmī kha a hmuh. *"Hi bantukin a biami hna hi Pa nih a duhmi cu an si"* (Johan 4:23).

Biatu kha a diriam. A sang bikmi lawmhnak kha hmuh a si. *"Bawipa cu thil pakhat ka hal, ka duhmi thil cu pakhat lawnglawng a si ko; cucu ka nun chung vialte Bawipa inn chung i um le a thatnak kha khuaruahhar in zoh le amah kha lam ka hruai tuah tiin hal cu a si"* (Salm 27:4).

Lungthin tak in Pathian hlorhnak in a rami lawmhnak nakin a sang deuhmi, a thuk deuhmi, a thiāng deuhmi lawmhnak a um lo. Meng tampi ka kal cang, burbuk le hlingbur le lungpang lak le horkuang lak in ka kai cang, khuacuanh duh ruangah, cuticun ka hei zoh lioah, philh khawh ti lo dingin tlang le nelrawn, tupi le tiva, kuate le khua hmete, khuadawm le niceu hna cuanh pah in rawl kan ei, nganfahnak le temtuarnak le lungretheihnak man ka pek than tiah ka ruah. Lem suaimi ai dawhnak zoh pah khin a hmaiah suimilam pakhat hrawng ka thu.

Vawilei nih hi hna nakin tlawmte a thiāng deuhmi lawmhnak a ngeih hna, nain cu lawmhnak hna cu Pathian hmaiah amah bia in kan kun tikah khin nunnak cu a tlingmi le a thiāngmi lawmhnak sinah cun zehmanh an si lo, Pathian kha zehmanh kan hal lo, Amah sinin zehmanh kan kaw l lo, Amah in kan khat i Amah ah khan diriam tein kan um. "Ka sinah na um caah lawmhnak in ka khat" (Salm 16:11) tiah a tial lioah khan, Salm catialtu nih hin hmailei kong lawng a ruat maw, asiloah atu i ai nuamhmi kong lawng a ruat maw? A sangbik vancung sunlawinak pakhat cu Amah hmai kan hmuh te ding mi hi a si.

Biatu cu sunparnak pakhat in a dang sunparnak pakhat ah Pathian lawhnak chungah khan ai thleng lai. *"Kannah caah hmai khuhnak puan kha a um ti lo caah kan dihlak in Bawipa sunparnak cu thlalang chung i kan mui a langh bang khin kan langhter; cuticun sunpar chin lengmang in amah lo chin lengmang ah thlen kan si i cucu Thlarau a simi Bawipa riantuannak cu a si."* *"Sihmanhsehlaw kan dihlak hmaikhuh hun bu in Bawipa sunparnak kha thlalang chung i zoh bantuk in kan zoh, kan dihlak in Bawipa Thlarau nih amah muisam chung ah sunparnak in sunparnak chin ah a kan thlen"* (2 Kor. 3:18, KJV le RV).

Pathian i tlaihnak le Pathian biaknak in Pathian bantuak kan si lai (Moses, Ex. 34:29). Amah bantuak sinak chung i kan i thlennak dih hirhiar nak cu a tlingmi le a maw lomi Amah hmuhnak in a ra lai.

Pathian biaknak nih kan i porhlawtnak kha a tlauter, kan derthawmnak le kan santlaih lonak kha a langhter. *"Ka dawtmi ka fale hna, atu hin kannih cu Pathian fa kan si cang, asinain zeikan lawh lai cu a fiang rih lo. Sihmanhsehlaw Khrih a langh tikah, amah Khrih bantuak cu kan si lai ti kha kan hngalh, zeicahtiah a sining taktak tein kan hmuh lai"* (1 Johan 3:2). *"Cun kei nih kaa thawh i: E law, mah hi ka si ko cang! Ka lo ko cang. Ka kaa in a chuakmi bia hi bia sual lawngte an si i ka umnak mi zong hi bia sual le bia thur a hmanngmi lawngte an si. Cun atu ah ka mit hrimhrim in siangpahrang Ralkapbu Bawipa cu ka hmuh, ka ti"* (Isa. 6:5).

"Hna theihnak lawngin nangmah cu ka rak in theih, Sihmanhsehlaw atu cu ka mit in kan hmuh cang; Cuaah keimah le keimah cu kaa hua i leidip le vutcam lakah thu in kaa ngaihchih, tiah a ti" (Job 42:5-6).

"Sihmanhsehlaw Bawipa aa bochan mi cu thazang thar an la. Mupi bangin an zuang lai; an tlik tikah an baa lai lo, an kal tik zongah an tha a di lai lo" (Isa. 40:31).

Lung tak thlacam lehnak in thawnnak a ra ti hi a dikmi a si, nain thlacam lehnak lawngin a si lo. Thawnnak cu Pathian ta a si, Amah biaknak in Pathian he kan i pehtlaihnik le Amah he pehtlaihnik kan hmunhter mi nih kan nunnak kha thawnnak in a khahter.

Thlarau lei thawnnak hi electric thazang he an i lawhnak a tampi, cohlanak a ngeimi pumsa kha dannak in electric thazang he thawnnak pek khawh a si bantuak le electric thazang cheukhat he pehtlaihnik chungah chiah khawh a si bantuakin, vawlei in i thennak le Amah he i pehtlaihnik thawngin thazang kha chap khawh a si, cucu Pathian biaknak hmuh a si.

Pathian kan biak tikah A thawnnak cu kan chungah a luang. Pathian he pehtlai in zan hmanmi hna cu, biaknak in Amah hmaiah kan hmai kan hoi tikah, minung he pehtlaihnik ah chun thawnnak a luang. Tuchun riantuannak ah thawnnak a chamhbaunak biathli nganpi pakhat cu Pathian he kan i pehtlaihnik ah biaknak a um lo caah a si.

– R. A. Torrey tialmi *What The Bible Teaches* chungin lakmi a si.

Pathian Zangfahnak Hoih In

(In View Of God's Mercy)

Rich Carmicheal

Kan Pathian a sinak pakhat cu Amah cu zangfahnak in a khatmi a si. Hi biatak hi Biakam Hlun le Biakam Thar chungah atu le atu in chim peng mi a si. Tahchunhnak, Bawipa nih A sunparnak kha Moses sinah a langhter tikah, Moses hmaiah khan a kal i, “... *A biakamnak kha mi tong tampi cungah a hmunhter i palhnak le thatlonak le sualnak kha a ngaihthiamn hna; ... tiah a au*” (Ex 34:6-7). Salm catialtu nih vawlei cu Bawipa zangfahnak in a khat tiah a chim (Salm 119:64) i, “*Van cu vawlei nakin a san deuh ngaingai bantu kin a dawtnak cu amah a tihmi hna caah cun a ngan ve*” Salm 103:11). “...*A sermi hna an dihlak cungah zangfahnak a ngei*” (Salm 145:9), cun “... *zumhtlak a sinak cu chan vialte tiangin a hmun*” (100:5). Jeremiah nih a kan hngalhter than zeicahtiah, “*Bawipa dawtnak a fekmi cu, a dong hrimhrim lai lo, a zangfahnak zong a cat lai lo; Zing fate in an thar lengmang, ...*” (Tahnak Hla 3:22-23). Profet Mikah nih, “*Bawipa, nangmah bantu k Pathian ahodah a um? Nang nih cun kan thatlonak kha na kan ngaihthiam i na mi a tangmi hna kan sualnak kha na lanhtak, na thinhunnak kha a zungzal in linhter loin aa thleng lomi na dawtnak tu kha na kan hmuhsak*” (Mikah 7:18) tiah thangthatnak a pek.

Biakam Thar chungah Mary cu Pathian nih “*Amah a tihmi vialte kha chan khat hnu chan khat in a zangfah hna*” (Luka 1:50) caah ai lawm, Zakhariah zong “... *kan Pathian cu zangfah thiammi le minunnem a si*” caah ai lawm, cuka cun “*Khamhnak khuaceu tha cu kan cungah a tlunter lai*” (Luka 1:78). Paul nih Pathian cu “*Zangfahnak vialte Pa*” (2 Kor 1:3) a si tiah thazang a kan pek, cun Amah cu “*zangfahnak in a rummi a si*” (Efe 2:4) tiah thazang a kan pek. Cubantuk cun Peter zong nih kan Pa cu zangfahnak in a khatmi a si tiah a kan hngalhter (1 Pet 1:3), cun Jeim zong nih Bawipa cu zangfahnak “*le lungnemnak in*” (Jeim 5:11) a khatmi a si tiah a tial ve.

Zangfahnak Nih A Tuahmi

Pathian zangfahnak hi kanmah lei i zangfahnak lungthin a ngeimi sawhsawh a si lo, nain kan herhmi peknak dingah a lehnak a si. A. W. Tozer nih, “Zangfahnak cu minung temtuarnak le sualnak a lettu Pathian thatnak a si” tiah a tial. Cuticun, Jesuh nih zangfahnak ruangah Amah a aumi hna kha damnak, thiannak le luatnak in a leh hna (Matt. 9:27-30; 15:22-28; 17:14-18; Luka 17:12-19). Jesuh cu a zangfahnak nih Matthai inn ah ngunkhuai khawltu le misual tampi hna he zanriah ei dingin a hruai, zeicahtiah a thiang lomi hi Amah bawmhnak a herhmi le lungthlennak dingah Amah auhnak a herhmi an si kha a hngalh (Matt. 9:10-13).

Pathian cu zangfahnak in a khatmi a si caah, kanmah ngaihthiam ding, khamh ding le nunnak pek ding, hnemh ding, damter ding, thazang pek ding le kan herhmi phun kip pe dingin zangfahnak he rian a tuan. Cu bantukin kanmah lei a hoihmi zangfahnak cu Amah bawmhnak a tingco dingin kan i tlakmi cungah ai hngatmi a si lo, sihmanhsehlaw Pathian sining a simi zangfahnak hmuhsaknak cungah ai hngatmi a si deuh.

Bia dang in, Bawipa nih thiltha a tuah mi le kan nunnak ah a tuah lio mi hna hi kan i tlak ruang le kan i hlawh ruangah a si lo, sihmanhsehlaw Amah cu zangfah thiammi a si caah a si. A ngaite ti ahcun kan soal ruangah le Amah sunparnak a chambaumi kan si caah a biaceihnak tu ai tlakmi kan si (Rom 3:23). Sihmanhsehlaw kan cung i a zangfahnak ruangah, kan soalnak nih ai tlak ning in dan a kan tat lo (Salm 103:10). Ralkah in, kan soalnak chung i kan thih lio hmanh ah khin, Pathian nih a liam in a liammi a zangfahnak thawngin, Khrih he a nung ding in a kan ser (Efe 2:4-5). Kanmah nih kan ca ah kan tuah khawh bal lo dingmi kha Amah nih a kan tuah piak!

Bawipa kha na hngalh i Amah he na nun ahcun, nangmah cu vawlei cung i thluachuak bikmi minung hna lakah na tel ve hrimhrim ko lai. Na nunnak ah Amah zangfahnak riantuan ko tiah onh cu a sunglawi bikmi laksawng ngeih a si. Hi a nganmi caansung le thluachuahnak hi a tlawm bik a nganmi tuanvo pathum he a ra.

Pathian caah Na Sining Dihlak in Hlannak Tuah

Rom dal khat in hleikhat chungah hin, Lamkaltu Paul nih misual hna nih an i tlak lomi Pathian zangfahnak kong a chim, cun cu zangfahnak hoih cun, chimhhrinnak kha a tuah: *"Cucaah ka u le ka nau hna, Pathian nih a kan zangfahnak a nganmi ruangah hin, Pathian sinah a nung in pekchanhmi raithawinak bantu kin i pe tuah u; a rian ah aa pumpemi le cohlan awk tlakmi si tuah u; cucu biaknak taktak Pathian nan pek awk biaknak cu a si. Hi vawlei kalning hin kal ve lengmang ti hlah u, sihmansheh law chunglei in Pathian nih nan lungthin kha a dihumnak in in thleng hna seh. Cu tikah a thami thil le Pathian nih a lawmhmi thil le a tlingmi thil kha nan hngalh khawh lai, cucu Pathian duhmi an si"* (Rom. 12:1-2). Kanmah lei a rami Pathian zangfahnak ningcang tein cohlan cu Amah sinah kan sining dihlak i pek a si.

Pathian nih a kan khamh cu *"... amah zangfahnak ruang ah hrinthan thianternak le Thlarau Thiang nih tharternak thawngin"* (Titas 3:5) a si. Kannih cu Khrih thihnak le thawhthannak ah khan kan i peh i kannih cu sualnak ah khan kan thi i Khrih thawngin Pathian ah kan nung cang (Rom. 6:3-11). Kannih cu sualnak in luatter kan si cang i kannih cu Thlarau tharternak in Pathian sunparnak ah khan nunnak thar in kan nung kho cang!

Cu bantu zangfahnak cun, Amah nih a kan pekmi thlarau lei hriamnam vialte le thawnnak hoih in, atu hi hlawt caan a si cang *"... pathian zeirello in kan nun tawnnak le hi vawlei cung pumsa duhnak hlawt kha a kan cawnpiak i hi vawlei cungah hin mah le mah aa uk khomi si awk le ding tein nun le Pathian tihzah in um kha a kan forh "* (Titas 2:12). Bawipa sinin dawi na si i Amah leiah na lungthin na hahter peng a si ahcun, asiloah Amah a lawmhter lomi thil kha na nunnak ah a um a si ahcun, atu hi lungchir caan a si i Amah leiah i mer caan a si. *"Asiloah a rum tuk mi a thatnak, a lungsaunak le thinfualnak hi zeirello in na um sual maw? Pathian thatnak cu ngaihchihnak ah an hruaitu a si hi na hngal lo sual maw?"* (Rom. 2:4).

Amah zangfahnak chungin, Bawipa nih hi sawmnak hi a tuah: *"Atu cu Bawipa kha kan naih ah a um caah amah leiah cun i mer u law amah sinah cun thla cam u. Mithalo nih an zulhmi an lam kha hlaw hna seh law an ruahning kha thleng hna seh. Bawipa kan Pathian leiah cun i mer hna seh, amah cu mi zangfah a thiam i khulrang in mi a ngaithiam khotu a si"* (Isa. 55:6-7). *"A palhnak kha a thupmi cu khuaawng a tong lai lo, sihmanhseh law a lung a hahter mi cu*

vanchiatnak chungah a tla lai" (Phungthluk. 28:13). Jesuh kha zoh hmanh, amah cu *"Zangfah thiam le zumhtlak tlangbawi"* a si, amah cu derthawmnak le tukforhnak ah khan an hnem i an bawm khotu a si (Heb. 2:17-18; 4:15). Velngeihnak thutdan ah cun raltha tein ra law *"Khika ah kan herh lio caan te ah Pathian zangfahnak le vel cu kan hmuh lai"* (Heb. 4:16).

Zangfahnak Ngei Tuah

Kan sinah hmuhsakmi zangfahnak in zoh tikah, kanmah zong nih midang sinah zangfahnak tuanvo kan ngei ve. Titas sin i a cakuat chungah, Lamkaltu Paul nih Pathian minung hna kha, *"Ahohmanh i congoh hlah u, pakhat le pakhat i rem le i daw le lungnem cio tu in nan um lai, tiah na chimh hna lai. Zeitintiah kanmah hrimhrim zong kha kan rak hrut, nawl ngai loin khua kan rak sa i kan rak palh. Pumsa duhnak le nuamhnak sal kan rak si. Mi kha kan rak nahchuah hna i ziar kan rak ngeih hna; mi nih an rak kan huat i kannih zong nih kan rak huat hna"* (Titas 3:2-3) tiah a cawnpiak hna. A hun peh thluahmah i Pathian nih a kan khamh tiah a kan hngalhter than, kanmah lei dinfelnak a um ruangah si loin, Amah zangfahnak ruangah a si (cc. 4-5).

Matthai 18:23-35 chungah, Jesuh nih leiba nganpi ngaihthiam a simi sal bianabia a chim, sihmanhsehlaw amah cu leiba tlawmte a bami a hawi pa ngaihthiam a duh lomi a si. Bianabia nih ai tinhmi cu kanmah sinah Vancung kan Pa nih a zangfahnak le ngaihthiamnak a kauhter bantukin zangfahnak le ngaihthiamnak kan kauhter lo ahcun zeitluk palh dah a si ti khi a si. Pathian kha zangfahnak a ngeih bantukin kannih zong zangfahnak a ngei dingmi kan si (Luka 6:36), i sualnak a tuahmi hna cuaithlainak, soiselnak le ngaihthiam lonak lungthin kong ah kan i ralrin taktak ding a si. Jeim nih hi kong ah hin lungthin tak tein *"Zeicahtiah zangfahnak a ngei lomi cu Pathian nih a bia a ceih tikah a zangfah ve lai lo; "* (Jeim. 2:13) tiah ralrin a pek.

Si e, sualnak nih fakpi in chuahter mi thil a ngei i a lung ai thleng lomi hna nih nikhatkhat ah cun Pathian biaceihnak an in lai. Sualnak ingtuartu kan si bal lai lo, lungthlennak thawngtha kha dong loin kan chim lai. Sihmanhsehlaw kanmah lei i Pathian thinfualnak hoih in, kannih zong nih sualnak a tuahmi hna kha dawtnak le zangfahnak a tam khawh chungin kan zohkhenh hna a herh. Bawipa bawmhnak he, midang sualphawt lo ding ning kha kan cawn a herh, cu lioah cun va kal u law a sual bel va sual ti hlah tiah kan bawmh hna awk a si (Johan 8:11).

Judas nih, "*Lung awtawm in a ummi kha an cungah zangfahnak ngei u; mei chung khan chuah hna u law khamh hna u. Cun midang zong kha tih le hmaizah kemh hna u, sihmanhsehlaw an pumsa duhnak an nehmi puan hrimhrim kha cu hua hna u*" (Judas cc. 22-23).

Israel Kha Thluachuah Pe

Pathian zangfahnak kong ai dawh bikmi zawn cu Rom dal kua in hleikhat tiang a si. Lamkaltu Paul nih dal hleikhat a dongh lei ah thangthatnak: "*Pathian hi a va rum hringhran dah! A fimnak le a hngalhnak hi an va thuk hringhran dah! Biakhiahnak a tuahmi hi aho nih dah a sullam an purh khawh lai? A thil tining hi aho nih dah an hngalh khawh lai? Cathiang nih, Bawipa cu aho nih dah a lungthin an hngalh? Aho nih khin dah ruahnak an cheuh khawh? Cham than dingin aho nih dah zeital an pek bal? tiah a ti bang khan a si. Zeicahtiah zeizong vialte hi amah nih a sermi an si i zeizong vialte hi amah thawngin a ummi an si, amah caah an si dih. Pathian cungah sunparnak cu zungzal in um ko seh! Amen*" (cc. 33-36) tiah a tialmi ah hin a lungthin daih dawh a si. Hi bantuk thangthatnak ah hin ze i nih dah a hruai?

Rom cauk then khatnak ah, Paul nih Thawngthabia nih Pathian dinfelnak a langhter, cucu nawlbia nih a chuahtermi dinfelnak a si lo, sihmanhsehlaw cu dinfelnak cu Jesuh Khrih zumhnak in a rami a si timi kha a kan hmuhsak. Paul cu Gentile mi hna nih zumhnak in dinfelnak an co caah ai lawm tuk, sihmanhsehlaw Judah mi hna nih Khrih ah khan an tluk i an lungthin a hah deuh caah a ngaihchia. Judah mi hna nih Khrih khamhnak kha tingco hna seh ti a duh tuk hringhran.

Dal hleikhat chungah, Israel kong i khuaruahhar in biathli a simi kha a phuan. Amah nih a thimmi minung an si caah Pathian nih Israel cu a hlaw lo tiah tinh tiarmar in a chim (cc. 1, 28-29), cucaah Judah mi hna lungthin hahnak cu Gentile mipun caan tlin tiang lawng a si lai (c. 25) tiah a chim. Paul nih Israel phung buarnak cu Gentile mi hna khamhnak le vawlei rumnak ah a cang tiah a kan sawhpiak i, Israel tlinnak nih zeitluk tam chinchin khi dah a tlunter hnga tiah hlankan in a chimchung! (cc. 11-12).

Thangthatnak hla hlan deuh te ah, Pathian zangfahnak cu a hmuitinh le khuakhan vialte i hrampi a sining kha a langhter. Gentile mi hna nih Judah nawl ngaih lonak thawngin zangfahnak kha an co, cuticun Gentile mi hna sin i Pathian zangfahnak thawngin Judah mi nih

zangfahnak an co lai (cc. 30-31). Pathian khua lianngan cu mi vialte cungah – Judah he Gentile he – zangfahnak a um nakhnga minung nawlbuarnak hmangin rian a tuan! (c. 32)

Hihi kan lungthin ah chia in, Israel mi hna sin i thluachuahnak si dingah a nganmi caansung le tuanvo kan ngei i kan cungah a ummi Pathian zangfahnak nih khan annih cu an nahchuahter ko hna seh law (c. 11) Amah zangfahnak kha hmuhter ko hna seh. *"Bawipa cu a dawtnak kha a fek i mi tlanh kha a duh zungzal mi a si caah, Maw Israel, amah cu i bochan ko"* (Salm. 130:7).

Hlan Na Dawtnak Kha Na Thlau Maw? (Have You Lost Your First Love?)

Efesa Khrihfabu sin i a thawngtha chungah, kan Bawipa nih an rian, an tuahmi le thinfualnak kha a thangthat hna, mithalo hna bia an ceihmi ruangah a thangthat hna. Sihmanhsehlaw hmasa i an dawtnak kha an thlau caah nan sualnak i ngaichih u tiah a auh hna (Biathlam 2:2-7). Bawipa rat than lai te i a nungmi kannih caah zeitluk ralrin ding dah a hei si – kanmah zong nih kan rian cu tuan peng ko tung in, hmasa dawtnak kha kan lungthin chungah a bau nakhnga lo ralrin kan hau!

E. A. Johnson

“Hmasa dawtnak” kha na thlau ahcun tihnung tukmi hmun ah na um. Pathian ca ah duhnak lungthin kha na thlau in thlarau kha na thlau hna maw? Voi tam tuk thlacam ruangah lungrethei in na um maw? Pathian thil nakin vawlei thil hna kha na lungthin ah an um deuh maw?

Thil sining pakhat uar pah bu in Khrihfa na si kho i Bawipa dawt khawh a si. Khrihfabu riantuannak *department* ah a fel ngaimi le a fel deuh lomi na si kho. Na nunnak ah khuaruahhar thluachuahnak le chiti thuhnak a um cang hnuah, Pathian kha ruahlopi khin na thlau kho lo. Satan cu a zirtieng tukmi a si: amah nih Khrihfami kha sualnak tihnung tukmi in tukforh dingah rianrang in rian a tuan lo. Thlarau leiah a thawngmi Khrihfa cungah khan duhsah tein hlenthawi dingin rian a tuan; thathawh lonak kha a chuahter i a lungthin chungah lum lo kik

lo sinak kha a ratter. Cuticun, cu thawk cun, duhsak tein a nam ning kha a thanter; i ralring lo pi khin, Pathian lawng nih a hmuhmi a thli tein tuahmi sualnak hmete kha lungthin chungah a luhter.

Na tuah tawnmi a si ruangah Pathian Bia cu na rel peng lai i na hlathlai peng ko rih lai, nain a si tawn ning tluk in a sunglawi lai lo i a tak a si lai lo. Thlacam caan na hmanmi kha tlawm tete in a tawi deuh lai. Thangthatnak le lawmhnak kha an si awk hnga tluk in na nunnak muru in an hung luang ti lai lo. Vawlei thil vialte nakin zeitluk khin dah Bawipa ah na lawmh i Bawipa kong chim kha na duh! Bawipa cu na nun ah pakhatnak a si i thil dang vialte cu pahnihnak an si. Vawlei thil hna le kokek thil hna hi na caah zehmanh an si lo. Pathian he a nungmi le amah he hawikomhnak tha a ngeimi a lo tuk.

Atu ah hin nang cu Pathian he na um ti lo; lawmhnak a lo – ze i thil dik a cang – Pathian sin i daihnak na ngeihmi kha a lo, lawmnak cu na lungthin chungin a zut i Pathian hmai i na nun biaktheng cungah khan mei a alh lo.

Hlenthawinak Zirtieng

Satan cu ceunak vanmi bantukin hlen dingah a ra, a si khawh ahcun Pathian thimmi bantuk hmanh khin a ra. Kan i ralrin lo a si ahcun, ruahchannak a tlawm bik caan ah khin mifir bantuk khin ai thup. Zantim ah khan ral cu a ra i mipa lo chungah bel kha a vorh. Cucu mipa a ih lioah a si i ahohmanh nih Satan nih a tuahmi cu an hmu lo (Matt. 13:25).

Caan tampi cu, kan hmaika i ruahnak pekmi hna kha Satan sinin a rami a si kha kan hngalh tawn lo caah tei kan si tawn. A thiengmi a lo tukmi a tha lomi ruahnak cheuhnak hna kha kan ngaih tawn i kan tuah tawn – cu bantuk hna cu Pathian Bia kha tlawm deuh i rel ti le tlawm deuh in thlacam ti hna khi an si tawn. Satan nih hin Pathian Bia daithlanh a duhmi minung hna cungah hlawhtling ngai in rian a tuan khawh ning kha a hngalh tuk. A si, a ruahnak cheuhmi hna cu phun tampi an si i minung derthawmnak ah khan zirtieng tuk in rup khawh ai zuam. A fiang ko, hi vawlei cung i kan nun chung paoh cu, hi tukforhnak hna hi kan tong peng ko lai. *"Hneksaknak a in tikah fek tein a ummi cu a lung aa lawm"* (Jas. 1:12) – hneksaknak ah khan a tlu lai lo sihmanhsehlaw hneksaknak doh dingah a dir lai i Satan cu a doh lai!

Thlarau Mangtam

Pathian Bia le thlacam duhnak thlau cu thlarau mangtam khi a si ko. Bawipa lawmhnak kha a lo i lungthin chungin thangthatnak a luang ti lo, Pathian Thlarau chitithuhnak cu lakkanh a si. Kan pumsa kha atu nunnak in a nun khawhnak dingah rawl pek a herh bantukin, nifate thlarau cu tam chinchin in Pathian Bia in thlarau rawl pek a herh. Thlarau cu Pathian Bia, thlacamnak le Pathian hngahnak lawngin a diriam kho.

Jesuh nih, "*Minung hi rawl lawngin a nung kho lo, sihmanhsehlaw Pathian nih a chmmi bia paoh cu a nunnak a si*" (Matt. 4:4) tiah a ti. Thlarau cu zungzal a si; cucaah, zungzal a hmunmi Pa sinin nunnak a ra ding hrimhrim a si. Kan thlarau nunnak cu Pathian Bia kan pek ning hoih in a thau lai i a der lai. Tlawmte pe law a der lai. Pathian Bia tampi pek le thla tampi in campiak, cucu thlarau caah cun "*rawl vialte lakah a thaw bik*" (Isa. 55:2) a si.

Thlarau lei kathawtnak Pathian bia kha a tlaw tikah, amah tein a hung cangmi cu lungthin chungah vawlei thil hna cu an hung khat colh lai. Nunnak ah Pathian Bia le Thiang Thlarau lawmhnak kong ah zeital dik a can a hau. Cu ruangah cun Johan nih vawlei thil tlaihchan kha a doh, cu nih cun mit le titsa kha a lemsawi (1 Johan 2:15). Caang 17 nih, "*Sihmanhsehlaw Pathian duhnak a tuahmi cu zungzal in an nung*" a ti. Cucaah cun kannih cu Pathian bia tuahtu kan si awk a si, zeicahtiah cucu tuahnak ah a langmi zumhnak a si. Jesuh kha kan dawt a si ahcun Amah Bia kha kan zulh lai (Johan 14:21-23).

Cuti a si ahcun zeitindah Amah Bia duhnak thlau ding kha kanmah tein kan onh khawh i kan khamhnak daitlang loin kan um thiamthiam khawh ning a si e? Kan khamhnak kha ruathram loin kan um ko ahcun khamh kan si hrimhrim ko lai kan ti kho hnga maw? (Heb. 2:1-3). Kannih cu "*a ping i kan kal sual nakhnga lo kan theihmi biatak kha fek chinchin in kan i tlaih awk a si*" tiah ralrin pek kan si. Pathian he kan nunnak kha daithlang in kan um ahcun tihnung thukmi thil a um. Pathian sinin kan tlaw hmanh ah khamh kan si kho ko tiah zumh cu a dik lomi a si. Pathian kha a dongh tiang fek tein kan i tlaih lawngah, cuticun Khrih nunnak ai hrawm dingin ser kan si (Heb. 3:14).

A Thli Sualnak

Khrihfami nih Pathian Bia kathawtnak kha an thlau tik le teinak nun in nung ding kha an thlau tikah, Pathian lawng nih a hmuhmi a thli sualnak tampi kha Satan nih a tlunter – i sikcaknak, mahzawnruahnak, huatnak, lungfahnak, nahchuahnak, a tha lomi khuaruahnak, porhlawtnak, zangfah lonak, le sualnak dang hna an si. Hi hna hi minung a thurtertu thil an si, tiah Jesuh nih a chim (Matt. 15:18). Hihi thlarau lungthin sining a si i minung nih hmuh khawh a si. Hihi minung lungthin retheihnak bantuak a si maw? Lungthin fahnak cu mi dang mit nih a hmu kho lo. A leng langhnak ah cun amah cu a dammi a lo ko. Sihmanhsehlaw, a lungthin chungah nganfahnak a ummi kha a hngalh ko. An hung fah chin lengmang tik le lung zawtnak zualhmal i a can tikah, cu nih cun mipa cu a zawtter caah midang nih an hngalh khawh.

Cuticun hihi Bawipa duhnak a ngei lo i “hmasa bik dawtnak” a thlaumi Khrihfami sinah a um tawn. Pathian Bia le thlacam duhnak a tlaw kha a hngalh. Hi zawn hi Satan nih caansung ah hmang in, lungfahnak, nahchuahnak, porhlawtnak tbk lungthin fahnak peknak dingah a hman. Hihi thlarau lei lungthin sining a si. Hi a thli sualnak hna nih hram an sih tiang le biafak le tuahnak thalo, tbk, in a langh hlantiang cu midang sinah a lang lo. Cuticun hi sualnak hna cu midang nih hmuh an si.

“Hmasa bik dawtnak” a thlaumi tampi hna cu anmah tein nun diriam tein nunnak ah khan an kal kho ko, cun khrihfabu chungah an i leklak ngai kho ko, Pathian Bia zong an rel kho ko, nain duhnak an ngei lo. Bawipa kong chim kha an duh ko nain an tehte nih bia ngaitu lungthin kha a hnorsuang lo zeicahtiah an nunnak ah Pathian Thlarau chitithuhnak kha a um ti lo. Ngaihchiatnak, thachiatnak le mithmai chiatnak hna nih khan hmasa bik dawtnak a tlaunak hmun i a ummi nunnak cu a khuh dih tawn, lungthin aw cu Pathian aw he ai rem ti lo.

I Chir law Hmasa bik Rian Kha Tuah Hna

Hmasa bik dawtnak a thlau mi hna cu tihnung tukmi hmun ah an um. Annih cu mi tha an si i thil tha tampi a tuahmi an si, sihmanhsehlaw Bawipa cu an cungah ai lawm lo. Bawipa nih Amah kan dawtnak kha a duh hmasa bikmi a si, cun kan zumhnak le kan riantuannak ah kan langhter colh lai.

"Na tuahmi kha ka hngalh ko; zeitluk in dah naa zuam le zeitluk in dah lungsau in na um kha ka hngalh. Mi thalo na in khawh hna lo kha ka hngalh i lamkaltu an si naloin lamkaltu kan si aa timi hna na hneksak hna le milip an si na hlih khawh kha ka hngalh. Na lung a su, keimah ruangah harnak na in i na lung a dong lo. Sihmanhsehlaw ka lung na si lonak a um: cucu hmasa i na rak ka dawt bantuk khan na ka daw ti lo. Zeitluk niam i na tlak cang kha philh hlah. Na sualnak kha mertak hna law hmasa i na rak tuah tawnmi kha tuah than hna. Na sualnak kha na mertak hna lo ahcun, ka ra lai i na mei vannak kha a umnak hmun in ka thial lai" (Bia. 2:2-5).

Lungthlen le na lungthin chungah hmasa bik na dawtnak na ngeihnak ding hmun Pathian sin i kir lawng hi thlarau lei lungthin a zawmi hna tlanhnak ding a si. Pathian nih sualnak a tuahmi vanmi hna kha a zuah hna lo a si ahcun, "*Kannah nih a lianngan tuk mi khamhnak kha zeirello in kan um ahcun, zeitindah kan luat hnga?*" (Heb. 2:3). Nifate a sungmi a Bia tuahnak ah khan kan kir hrimhrim awk a si, thlacamnak le lungthin peknak hmun king Amah sinah kanmah te lawng caan tampi kan hman a hau. Hi lawng hi daihnak le Pathian he hawikomhnak a ser than dingmi a si.

"*Teitu a simi hna cu hi bantukin puan rang an i aih lai i a nungmi hna cauk chung khan an min cu ka hlo lai lo. Ka pa le a vancungmi hna hmaiah langhngan in, hi hna cu ka mi an si, ka ti hna lai, a ti*" (Biathlam 3:5).

Caan Donghnak I Khrih Caah Nun (Living For Christ In The End Times)

David R. Reagan

Caan dongh lei ah cun zatlang nun kha a tumchuk lai tiah Baibal nih fiang tein a cawnpiak, Noah chan lio bantukin a thurhnawm lai a ti (Matt. 24:37-39). Profet bantukin bia a chimmi Lamkaltu Paul nih zatlang nun kha ziaza thurhnawmhnak khor mui chungah, dohdalnak le siasal biaknak chungah a tla lai tiah a chim (2 Tim. 3:1-5). Minung cu "*mah le mah aa dawmi, tangka a duhmi,*" le *nuamhnak a duhmi*" an si lai tiah a chim. "*Aa porhlawmi, aa uantlarmi*" le "*a thurhnawmmi*" minung hna le ngakchia hna cu "*nule pa nawlngai loin an um lai.*"

Zanlei thawngpang bantuk in a thang, a si ko lo maw? A tawinak in, kan vun phan cang.

A Ra Laimi Hremnak Hmelchunhnak

Hi a than ning hi fakpi in kan ruah a hau, kan dawt tukmi America a rawh kan hmuh ruangah si loin, Jesuh le Paul nih hi thil hna an can tikah, khrihfabu cu tuaitam a si lai i Khrihfami cu hrem an si lai tiah an rak chimchung mi ruangah a si.

Jesuh nih nawlbuarnak a than bantukin, "*minung tampi dawtnak a dai lai*" (Matt. 24:12). Kaa chimnak sawhsawh in Khrihfa a simi hna cu "an tlu lai" i hlan i Khrih ah an unau a simi hna hremnak ah khan bawmtu an si lai (Matt. 24:10). Paul zong nih cu bantuk te cu a chim ve i minung cu "thatnak huatu" an si lai i cucaah annih cun "*ruhrang in an um lai*" i "ralring loin an um lai," dinfelnak a dirpi mi hna kha an thangchiat hna lai (2 Tim 3:2-5).

Hi chimchung bia hna hi tuchun ah kanmah mithmuh hrimhrim ah hmaan tein a phan, America le vawlei pumpi ah. Kan nunphung cu vawlei ruahnak le lawki ruahnak nih a khuh cang caah, Khrihfa biaknak, khrihfabu le Khrihfami hna cu "karhlei lammi inkhawh lonak" dohnak tengah an lut cuahmah cang. Dohnak cu a linsa chin lengmang lai, i Khrihfami caah dinfelnak dirpi hi a har chin lengmang lai. Rian in phuah an si lai. Riantuanmi kha hrawhpiak an si lai. Khrihfami hna cu ningkhat nupa sualnak (homosexuality) te hna bantuk thilthalo doh in bia an chim ruangah thong ah thlak an si lai zeicahtiah cu bantuk chim-thanhnak cu "huatnak in thatlonak tuah" he ai khat in an ruah a telai.

Cuti a si ahcun kannih Jesuh a dawmi hna nih a thang cuahmah mi thlanglamhnak, namnehnak tilet, le kan zumhnak ruangah hremnak kan ton tikah zeidah kan tuah lai? Zeitindah caan donghnak ah hin Khrih caah kan nun ning a si lai? A kan hruaitu ding ruahnak tlawmpal ka vun chim lai.

1. Thil Biapi Kha A Dotdot in Chia – A hramthawknak cu na thil biapi hna zoh thannak le na nun ah Pathian pakhatnak a si hrimhrim dingin na tuah a herh. Nangmah kong ah khan ding tein khuaruat. Lente maw i celh sual lai ci! Ngakchia bantukin cawlcang sual lai ci.

Khrihfami tam deuh nih cun an thil biapi hna kha an cawh dih tawn. Rian kha pakhatnak, chungkhar pahnihnak, le Pathian kha pathumnak asiloah palinak - lentecelhnak le cu bantuk thil hna hnulei hmanh ah khin chiah a si tawn.

Nangmah le nangmah hi biahalnak hi i hal tuah: Pathian nih pakhat tein halnak nawl in pe seh law, zeidah na hal hnga? Tangka na hal hnga maw? Nawlngeihnak? Minthannak? Hlawhtlinnak?

Solomon nih cun fimnak a hal, nain David nih cun thukpi in voi tam taktak a halmi a um – Pathian he naihniam tein umnak (Salm 27:4). Zeicahtiah Pathian kha pakhatnak ah a chiah, Salm 27 chungah nunnak (c. 1) asiloah thihnak (c. 13) a tih lonak kong a chim. A ruang pakhat a um rih mi cu, David cu “*Pathian lungthin in thimmi minung*” (Lamkaltu 13:22).

2. Pathian Bia chungah Khan Dir – Baibal nih caan donghnak cu hlenthawinak caan a si lai tiah a chim (Matt. 24:24; 1 Tim. 4:1; 2 Tim. 4:3-4). Cu chimchung bia tlinnak ah cun, tuchun ah hin kannih cu cawnpiaknak dik lo in bom bantuk in cheh kan si cang, nain Khrihfami zumhnak pial hna, Nichuah lei biaknak hna, le New Age Movement te hna nih mi a lemmi biaknak ning kha kan hmaiah an chiah.

Kaa lawng in Khrihfa a simi hna cu thlarau lei hlenthawinak ruangah kun kuru in an thu, zeicahtiah zaran Khrihfami nih an zumhmi taktak hi an fiang lo. Zumhnak ah an i pek khawh ko hmanh, zeiruangah dah a zumh ti kha a hngal lo.

Aho paoh hi hlen khawh an si. Hlenthawinak in nangmah tein nai runven a si ahcun, Pathian Bia chungah na luh a hau i nifate Pathian Bia in na nun a herh. Cun, zeizong vialte kha Pathian Bia in hneksak hna (1 Johan 4:1). Cathiang merhmi kha kan i ralrin a hau asiloah a hnu-hmai zoh loin baibal caang ningcang loin hmannak kha i ralrin a hau. Zumhning kip kong ah, Baibal ah Genesis in Biathlam tiang kawl a herh, cu kong ah cun zeidah a chim ti kha hmuh a hau.

3. Pathian Thawnnak kha Zum – Caan donghnak i a nungmi zatlang nun ah a um dingmi thatlonak cu kanmah thazang in cun hngalh khawhnak ding lam a um lo. Hngalh ai zuammi cu tei a si lai. A nungmi le a thami Pathian sin lawngah kan ruahchannak kha kan mer a herh,

amah cu atu zongah bawithutdan cungah a thu ko, amah nih cun kan thlacamnak a theih i kan thlacamnak a kan leh, atu tiang zongah hin khuaruahhar thil a tuah peng ko.

Kanmah zumh lonak in Pathian kha rirup kan serpiak khawh tiah Baibal nih a cawnpiak kha kan hngalh. Hihi amah le amah ai almi bantu khi a si. Cu kong cu ruat hmanh – Pathian zeizong te a tuah khotu a si ko nain (Luka 1:37), tahchunh ah cun kannih a thawng lo deuhmi kan zumhnak nih Amah thawnnak kha rirup a serpiak (Marka 6:1-6). Pathian nih kan cungah hramhram i amah le amah ai fial lo. Kanmah kong kha hngalh i zuam kan duh ko ahcun, cuticun a kan tuahter ko. Amah cu zumhnak in kan fuh tikah a kan leh ko (Jeim 1:6).

4. Pehzuhl in Thlacamnak – Pathian nih a ngan bikmi thluachuahnak zumtu hna a pekmi pakhat cu pumsa pinlei a simi biaruhnak a si. Pathian nih pumpak in a kan zawnruah (1 Pet 5:7), kanmah he biaruah kha a duh (Jeim 4:8). Zeicahtiah a dawtmi kan si, kanmah he i hawikomh kha a duh (Johan 4:23).

Lungrethei a simi cu, kaa lawng Khrihfami pawl tam deuh cu a donghnak ceo ah khin thlacam ah an i mer tawn – zeizong te a rawh dih hnu ceo ah khin le thil sining ningcang lo tuk in a um cang hnu ceo ah khin. Thlacamnak in Pathian kawl an i harh tuk nak a ruang cu porhlawtnak a si, cu ruangah cun Cathiang nih kanmah tein i toidor dingin dong loin a kan forhfial peng (1 Pet 5:6). Micheu cu zumh lonak ruangah thlacamnak kha an i bochan kho lo. Pathian cu a zeipoi lo tiah an ruah, asiloah Pathian cu tuanbia ah hin a cawlcang ti lo tiah an ruah.

Sihmanhsehlaw Baibal nih cun kan hal lo ruangah kan ngei lo tiah a chim (Jeim 4:2). Nangmah tein na harnak kha tuah nai zuam ruangah Pathian thluachuahnak zeizat khi dah cabuai cungah na kal tak?

5. Thiang Thlarau kha I Hngatchan – Kaa lawng Khrihfami hna cu Thiang Thlarau a tihmi an lo. Hihi Thlarau kong kha tlawm tuk lawng an hngalh ruangah a si. Tahchunhnak ah, Thiang Thlarau cu mi a si lo ti bantu in ruah duhnak a um tawn.

Thiang Thlarau cu Mi a si tiah kan hngalh a herh. Amah cu tuchun vawlei ah cunglei in Pathian umpinak a si. Amah nih rian phun hnih a tuan. Zumlotu caah cun, Amah cu Pathian

Evangelist a si. Amah cu minung lungthin ah riantuan mi a si i lungthlennak in Vailamtah an fuh khawh nakhnga a sawm hna. Zumtu kong ah cun, Thiang Thlarau cu kanmah kha thawnnak le lam hmuhsaknak pek awkah umcilhnak in Pathian umpinak a si. Amah cu a kan titer khotu a si. A rian hrampi pakhat cu, nifate in zumtu hna kha, Jesuh muisam chungah tling deuh chin lengmang in ser a si (2 Kor 3:17-18).

Khrihfami nunnak kong ah bianeng phun pakhat a simi cu Pathian cu kanmah thawnnak in kan rian kho lo. Thawng ngaiin Bawipa rian kan tuan khawhnak lam pakhat cu kanmah chungah a nungmi Thiang Thlarau thawnnak i hngatchan khi a si. Thlarau hi daihter khawh le a ngaihchiatter khawh a si (1 Thes. 5:19; Efe. 4:30).

Pathian Bia nih Thlarau in khat u, tiah a kan sawm (Efe 5:18). Thiang Thlarau hi na nunnak bawithutdan cungah a um maw? Asiloah na cohlan lomi khualtlung bantukin dah na tuah? Pathian Thlarau thawnnak kha nifate i bochan loin caan donghnak zatlang nun namnehnak kha na dironh khawh nak ding lam a um lo.

6. A Fekmi Zumhnak kha Nunpi – Zeizong vialte kha ningcang tein a um ko ahcun zumhnak hi fawi tein a ra ko. Ngandamnak tha le hlawhtlinnak a um tikah, Bawipa thangthat hi a fawite. Nunnak thilcang kha a khami ah a hun i mer tikah khin zumhnak hi hneksak a si tawn.

Pathian nih zumtu hna hi rose pangpar dum a kamh hna lo. A tlumi vawlei ah kan nung. Ruah cu a dingmi cungah siseh a ding lomi cungah siseh a sur ko. Mi thalo hna nih hlawhtlinnak an hmuh. Dinnak cu tei a si tawn.

Miding hna caah hin thachiat a fawite. Hi nih hin a fekmi zumhnak nunpi dingin mi a auh – cu zumhnak phun cu thilcang cungah ai hngatmi a si lo. Hi bantuk phun zumhnak cu harnak a um cuahmah mi ah ai thlaimi a si zeicahtian Bawipa a dawmi hna ca ah cun zeizong vialte hi a tha lei in ai mer ko lai timi zumhnak ah khan ralthatnak a ngei (Rom 8:28).

Pathian nih zumtu hna kha temtuarnak nih an luhhnawh hna lai lo tiah bia a kamh bal hna lo. Biakamnak a tuahmi cu kanmah he nganfahnak chungah a kal ve dingin khika khin a um lai. *“Ti kan tan”* caan le *“mei kan tan”* caan (Isa 43:2) ah khin kanmah pawngah a um dingin

bia a kan kamh. Cun *“thihnak horkuang kan tan cuahmah”* (Salm 23:4) lioah khin cuka cun ka um lai tiah a chim.

Zeitluk khan in dah na zumhnak a thawng hnga? Nunnak kha harnak ah ai mer tikah, Pathian sinah nai mer maw, asiloah Amah kha biahalnak dah na tuah asiloah chiat hmanh khi dah na serh? A thawngmi zumhnak tawhfung pakhat cu Pathian Bia nih a chimmi biakamnak hngalh (tahchunhnak, Filipi 4:6-7, 11-13, 19 kha zoh) le nunnak zuamcawhtu nih an in den tikah cu biakamnak hna cu chim a si.

7. Zungzal Hmuhnak kha i Chiah – Vawlei ah kan um ko lai nain vawlei ta kan si lo (Johan 17:11, 16). Cucu a har ngaimi zuluhphung a si. Bawipa kha kan mit chinh kenh i kan umnak vawlei kha lungthin pek a fawite. Nikhat nih a halmi hi a hmual a thawng tuk. Cu halnak lakah a ngan taktak mi cu vawlei zulh ding a si – vawlei holh phun, thuamthil, nuamhnhainak le sunlawinak an si hna.

Hi ruangah hin vawlei a pal pah cuahmah mi ramdang mi, saltang mi, le khual bantuk in kanmah tein i ruah dingin Cathiang nih pehzulh in thazang a kan pek lengmang (Heb. 11:13; 1 Pet. 2:11). Kan lungthin kha *“vawlei ah a ummi thil cungah si loin cunglei ah a ummi thil”* (Kol. 3:2) chia dingin chimh kan si. Cun vawlei tlaihchannak ah a tlu lo dingin asiloah vawlei ah hnangam tuk in um lo dingin ralrin pek kan si (Rom. 12:2; 1 Johan 2:15-16). A ngaite ti ahcun, Jesuh nih hi vawlei kan nunnak hua dingin a kan chimh (Johan 12:25), cun Jeim nih, *“vawlei he i hawikomh cu Pathian sinin tlaw a si”* (Jeim 4:4) tiah a chim.

Vawlei huat ti cu zeidah a sullam a si? Zatlang nun a teitu vawlei ningcang thalo kha kan huat awk a si ti khi a si. Hnahnawhnak le nunzia thalo a thangthat tu ningcang le nunnak man a hrawktu ningcang a hua dingmi kan si. Kannih cu Jesuh nih vancung in vawlei cungah daihnak, dinfelnak le dinnak a hun ratpi ni ca ah khin kan nun awk a si.

8. Jesuh kha Zoh Tuah – Baibal nih Jesuh zoh buin nunnak kong a kan chimh (Titas 2:13). Khrihfami tampi cu vawlei sining nih a tlaih tuk cang hna caah zeidang kong hi an ruah dih nain Jesuh ratthannak cu an tuaktan lo. Hihi rammi caah ngaihchia a si zeicahtiah Jesuh ratthannak cu kan *“ruahchannak sunglawi a si”* (Titas 2:13). A ratthannak cu cikhatte ah a si lai.

A dang buainak pakhat cu Khrihfami tam deuh nih hi Baibal chimchung bia kong tlawmte lawng an hngalh caah Bawipa rathannak kong hi an lunglut kho lo. Zeitindah a konglam na hngalh lomi caan cu thatho ngai in na um khawh lai e? Hngalh lonak nih lungluh lonak a chuahter. Jesuh rathannak kong lungthawh lonak nih tihnung tukmi thil ai pawichih. Zungzal khuaruahnak in a kan fir, thlarau tlaumi tlaihnak ding kong ah i hnawhnamnak lungthin a hrawh dih. Cu nih cun nun thianghlim in nunnak ding lungthawhnak kha a hloh dih.

Minung pakhat kha Jesuh cu a ra than lai i zeitik caan paoh ah a ra kho timi zumhnak dik ah a rat tikah, cu pa cu nun thianhlimnak le thawngtha chimnak lungthin a ngeiter. Thianhlimnak he pehtlai in, Lamkaltu Johan nih hitihin a chim: *"Khrih a langh than tikah, amah Khrih bantuak cu kan si lai ti kha kan hngalh, ...Khrih zohchih in, cu ruahchannak a ngeimi paoh cu, Khrih kha a thianhlim bantuakin thianghlim tein a um ve"* (1 Johan 3:2-3). Thawngtha chimnak kong ah, Peter nih Jesuh a ratthan rih lonak cu Pathian nih *"pakhat tlaw hmanh hi a duh lo i mi vialte hi sual ngaihchihnak ngei hna seh ti tu hi a duhmi a si"* (2 Pet. 3:9) tiah a ti.

Thlarau lei Thlalang

Paul nih caan donghnak ziaza hmuh khawhnak ding thlarau thlalang a kan pek. Amah nih cun *"pathian zeirello in kan nun tawnnak le hi vawlei cung pumsa duhnak hlawt kha a kan cawnpiak ... A liannanmi kan Pathian le kan khamhtu Khrih Jesuh sunparnak kha a langh tikah kan i ruahchanmi cu a tling lai"* (Titus 2:12-13) tiah a kan chimh.

Hi thlalang hi na zoh tikah zeidah na hmuh? Pathian duhnak muru chungah khan na nung maw? Na thil biapi hna lakah khan Pathian kha pakhatnak ah na chia maw? Pathian bia cungah khan na dir maw, Pathian bia in zeizong te kha na hneksak maw? Zawnruat mi le a thawngmi Pathian, thlacamnak a ngai i thlacamnak a letu, le atu tiang khuaruahhar thil a tuahmi Pathian kha pumpak in na zum maw? Nifate Thiang Thlarau thawnnak kha nai hngatchan maw? A fekmi zumhnak kha na hmang maw, nangmah an khuhtu ding nun vanchiatnak kha na doh maw? Zungzal hoih in khuaruahnak kha nai chiah maw, hi vawlei he zalong tein nun ding kha na hlaw maw? Cun nifate Jesuh kha na zoh maw? Mithiang hlornak kha na lungthin chungah na chia maw? "Bawipa ra cang ko!" timi hi na kaa in a chuak maw?

– Nawlpekna in hman a si. David R. Reagan cu Evangelist for Lamb & Lion Ministries, McKinney, Texas, ah hin Senior in rian a tuan. Hi riantuan kong cu hika ah hin tam deuh in na hmuh lai.

Jesuh – A Ra Than Ding Mi A Si (Jesus – The One Who Is Coming Again)

Rich Carmicheal

"Cu bantuk thiamthiam in mi tampi sualna lakpiak awkah Khrih cu voi khat raithawinak ah pek a si. Cun a hung lang than lai i ... amah a hngakmi hna khamh awkah a si lai" (Heb. 9:28).

Jesuh Rat thannak hngalh kan duh tikah ah hin, zeik dah a si lai i cu caan cu zeidah ai tel chih hnga timi ah hin kan lungthin kan pek tawn. Jesuh Rat Thannak hi zeitik ah, zeidah le zeitindah a si lai timi ruah tikah sunlawinak a um ko, a hrampi in kan ruah dingmi Aho dah a ra than lai ti hi a si. **Jesuh** cu a ra than lai. Jesuh hi a si...

...Amah cu *"hmuh khawh lomi Pathian muisam, sermi vialte lakah Fater kha a si"* (Kol. 1:15); Pathian sunpar ceunak a si (Heb. 1:3).

...Amah thawngin *"van i a ummi thil si hna seh, vawlei i a um mi thil si hna seh, hmuhkhawhmi le hmuhkhawh lomi siangpahrang thutdan le bawi sinak, uktu hna le nawlgeihnak hna hi amah thawng in ser dihmi an si. ..."* (Kol. 1:16).

...Amah cu zeizong vialte hlanah a ummi a si i amah chungah cun thil vialte kha hmun khat ah an um dih (Kol. 1:17); *"...Alfa le Omega ka si, Hmasa bik le Hmanung bik ka si, Hramthawknak le Donghnak ka si"* (Biathlam 22:13).

...Amah cu zeizong vialte cungah a ummi a si (Kol. 1:18), amah cu Pathian nih a sang bik hmun ah a hlorh i min vialte lakah min cungnung bik a pekmi a si (Fil. 2:9).

...Amah cu vancung le vawlei cung nawlgeihnak vialte a ngeimi a si (Matt. 28:18) i amah nih *"van le vawlei kha, thawnnak a ngeimi a bia in a domhtlaih hna"* (Heb. 1:3).

...Amah cu uktu hna le thawnnak a hrawktu a si, khuachia riantuannak kha a hrawh hna, i vawlei a teitu a si (Kol. 2:15; 1 Johan 3:8; Johan 16:33).

...Amah cu *"Thawhthannak le Nunnak a si"* (Johan 11:25); a Nungmi Pa a si, amah cu a rak thi i zungzal in a nungmi a si, cun amah cu thihnak le *hades* tawh a ngeitu a si (Biathlam 1:18); Amah nih cun *"Thihnak thawnnak kha a donghter cang i thih thiam ti lomi nunnak cu Thawngtha in kan sinah a phuan cang"* (2 Tim. 1:10).

... *"Bawi vialte Bawi le siangpahrang vialte Siangpahrang a si"* (Biathlam 17:14); Amah cu *"Zumhawktlak le A Hmaanmi"* a si i amah nih cun bia a ceih tik le ral a doh tikah dinnak in a ceih i a doh (Biathlam 19:11); Amah cu *"A mit cu meizik bantuk an si i a lu ah bawiluchin tapi aa ching"* mi a si (Biathlam 19:12); Amah nih *"Aa aihmi puan cu thi aa neh dih. An auhnak a min cu Pathian Bia ti a si"* (c. 13).

...Amah nih cun *"meizik he, Pathian a hngal lomi hna le Bawipa Jesuh kong Thawngtha a ngai duh lomi hna dantat awakah, a rung tum tikah ding tein a tuah lai"* (2 Thes. 1:7-8).

...Amah nih cun *"a mi hna lakah sunparnak hmuh awakah a rat i a zummi vialte nih an hlorh ni, cu Ni liannan ah cun, annih cu zungzal rawhralnak dantatnak kha an huah lai"* (c. 10).

...Amah cu *"Khrih, a nungmi Pathian Fapa a si"* (Matt. 16:16), amah cu Fapa a si bantukin Pathian innchungkhar dihlak cungah zumhawktlak a si (Heb. 3:6); Amah cu *"pum, khrihfabu lu a si"* (Kol. 1:18).

...Amah cu *"Lam, Biatak, le Nunnak a si,"* i Pa nih a zulhmi lam pakhat a si (Johan 14:6; Lamkaltu 4:12); Amah cu kan nunnak, kan zungzal khamhnak hrampi, le kan zumhnak sertu le tlintertu a si (Kol. 3:4; Heb. 5:9; 12:2).

...Amah cu a kan dawtu a si i *"Atu chan, chan thalo chung hin kannih cu luatter awakah, ..., Khrih cu kan sualnak caah aa pe"* (Gal. 1:4) i a ralai mi dantatnak in luatter awakah (1 Thes. 1:10; Biathlam. 1:5) aa pe; Amah nih cun *"... vailam cung i thih ningzahnak cu zehmanh ah a rel lo"* (Heb. 12:2).

...Amah cu thahmi Pathian Tuufa a si, a sungmi A thisen in "*Hrin kip le chung kip le holh kip le phun kip chungin*" (Biathlam 5:9) a kan tlanh; Tuufa cu "*Lianngannak le rumnak le fimnak le thawnnak le upatnak le sunparnak le thangthatnak hmuh awkah aa tlak*" (Biathlam 5:12) mi a si.

...Tuukhaltu le thlarau Kilvengtu a si (1 Pet. 2:25), kan pumsa kha thlen dingah thawnnak a ngei cuticun kan pum cu a sunparmi Amah pum bantuk an a si telai (Fil 3:21).

...Nupithi Tlangval cu "*A vanmi hna he A Pa sunparnak in*" (Matt. 16:27; 9:15) a rak kir than; Amah cu Pathian vanmi vialte hna nih an thangthatmi a si (Heb. 1:6); Amah cu "*sunparnak le upatnak kha chinh a si,*" amah bawithudan cu zungzal in a hmun, i amah cu zungzal in zungzal tiang sunparnak pek a si (Heb. 1:8; 2:9; 13:21).

Cucu *Aho* dah a ra lai. *Jesuh* cu a ra lai. *Amah* ton awkah ai timtuh mi hna ca ah cun zeitluk khuaruahhar Ni khi dah a hei si hnga!

Jesuh nih, "*A si, rianrang in Ka ra lai*" tiah a ti. Cun kannih nih, "*Amen. Bawipa Jesuh, Ra ko cang*" (Biathlam. 22:20) tiah kan ti.

A RAT THANNAK THAWNGTHA hi pehtlai tein kan chuah khawh caah damnak le thawnnak a kan petu kan Bawipa Pathian sinah lunglomhnak tamp ikan ngei ko. Hi thawngtha hi Kawl holh le Hakha Chin holh in kan chuah lengmang. Careltu hawikawm dawl tampi hna nih Thlarau thazaang nan i lak ti kan theih ca zongah Bawipa kan thangthat ko.

Hi thawngtha hi na hawikom dang hna le na Khrifabu caah cah na duh ahcun a tang lei address ah hi cah khawh a si.

Rev.Run Lian
P.O.Box -1349, Yangon, Myanmar
No.31/217 Pyiduangsue Street, Ward(2),
Shwepyithar Township, Yangon, Myanmar
Tel: 0945211 2354 ; Email- dts4christ@gmail.com

